

Către: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova
Ministerul Economiei al Republicii Moldova
Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova
Ministerul Justiției al Republicii Moldova
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova

Nr. 44/22-EC din 03 noiembrie 2022

Ref.: *Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative nr. 365 din 28.09.2022 (Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului – art.2, 10`1, 10`2 ș.a; Codul contravențional – art.91`1; Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice – art. 16, 18; ș.a.)*¹

Stimați domni Miniștri,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și exprimă deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri în a oferi suportul și expertiza necesară pentru facilitarea eforturilor instituțiilor statului de asigurare și realizare a unor politici eficiente de reglementare a activității antreprenoriale în Moldova, în mod deosebit în contextul situației dificile actuale.

Prin prezenta, salutăm intenția legiuitorului de a completa și actualiza legislația națională și actele normative aferente în scopul punerii în aplicare a Legii nr.61/2022 privind aderarea Republicii Moldova la Protocolul pentru eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun². Toate companiile din domeniu, membri ai EBA urmăresc scopul și au susținut constant contracararea contrabandei și comerțului ilegal cu produse din tutun (sunt încheiate memorandumuri de colaborare cu SVRM și IGPF, membrii participă la conferințele și competițiile *anti-tobacco smuggling* organizate de autorități, precum și cele din alte state, schimbul de informații cu organele de control în partea capturilor sau mișcărilor suspecte de produse, etc).

În același timp, proiectul de lege nr.365 din 28.09.2022 conține mai multe prevederi specifice, care nu țin sub nicio formă de implementarea Legii nr.61/2022 și ridică îngrijorări majore pentru operatorii pieței. În special, menționăm prezența în proiectul nr.365 a unor prevederi restrictive și prohibitive care stabilesc cerințe tehnice ce depășesc semnificativ directivele și regulamentele UE, implicând termene și sfere de aplicare nerealiste, în timp ce alte prevederi stabilesc cerințe care sunt inexistente în acquis-ul și practica europeană, precum și cea internațională și sunt irelevante pentru produsele respective.

Cu titlu general evocăm că, proiectul inserează reglementări cu impact asupra activității de întreprinzător, astfel fiind necesară/obligatorie conformarea la prevederile art. 25 alin. (2) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și art. 13 al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător (elaborarea Analizei impactului de reglementare, conform stipulărilor Hotărârii Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative).

Prin urmare, considerăm imperios să evidențiem mai jos și în anexă principalele prevederi excesive și riscurile imediate, reieșind din acest proiect de lege:

1. **Reglementările propuse pentru implementarea Sistemului de Localizare și Urmărire (T&T)** intenționează să acopere toate produsele din tutun (țigarete, produse din tutun încălzit, tutun pentru rulat) și produsele conexe (inclusiv țigările electronice) și se propune să intre în vigoare la 12 luni de la

¹ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6198/language/ro-RO/Default.aspx>

² Legea 61/2022 pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul pentru eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130584&lang=ro

- adoptare. Astfel, pe lângă un interval de timp foarte restrâns pentru implementare (standardul de bune practici UE recomandat este de 18-24 de luni), regulamentul de localizare și urmărire necesită, de asemenea, implementarea simultană pentru toate produsele din tutun și produsele conexe. Acest fapt iarăși este în contradicție cu prevederile Protocolului și practica UE. Toate țările care au implementat T&T au făcut-o treptat, începând cu țigărele și, după o anumită perioadă de timp, urmată de alte produse, precum țigări electronice și produse din tutun încălzit. Este practic imposibil de implementat cerințele de reglementare propuse în 12 luni. Există un risc major pentru activitatea producătorilor, care ar putea fi nevoiți să întrerupă producerea sau importul pentru o anumită perioadă de timp, pentru a se conforma noilor reglementări tehnice. În acest caz, contribuțiile la bugetul de stat vor avea de suferit la rândul lor. Amintim, că contribuția totală a taxelor colectate de pe produsele din tutun în anul 2022 sunt estimate la **3,5 miliarde MDL sau 7% din bugetul de stat.**
2. Cerințele propuse de notificare, raportare și autorizare pentru țigările de foi (cigarillos) și produsele din tutun încălzit în baza emisiilor de gudron, nicotină, monoxid de carbon aplicabile țigaretelor nu pot fi implementate, din cauza absenței standardelor de produs. Standardele ISO existente sunt valabile numai pentru țigărele, iar laboratoarelor nu pot aplica standardele pentru țigărele și altor categorii. Prin urmare, o astfel de cerință privind emisiile de jure este o interdicție de facto a categoriei de produse vizate la nivelul pieței, din cauza imposibilității de a respecta emisiile evaluate conform standardelor aplicabile țigaretelor. **Asemenea cerințe nu există din punct de vedere științific și legal nici într-un stat civilizată.**
 3. Interzicerea aromelor caracteristice pentru toate produsele din tutun, țigări de foi (cigarillos), tutun pentru narghilea, precum și produsele din tutun încălzit și produsele conexe (inclusiv țigări electronice în orice format) nu ține cont de specificul acestor categorii de produse. Propunerile din proiect vor interzice de facto produsele din tutun încălzit și categoriile de produse conexe. Pierderea potențială la bugetul național de stat este estimată la minim 300 milioane MDL anual. O asemenea interdicție va fi o premieră la nivel internațional și va încuraja consumatorii adulți să cumpere toate aceste produse în mod ilegal, stimulând contrabanda din statele vecine (unde nu sunt interzise), precum și fabricarea de produse contrafăcute. **Ar fi cel puțin contraproductiv, dacă nu lipsit de logică, dacă un proiect care are ca obiectiv să lupte cu comerțul ilicit, să genereze și mai multă contrabandă și contrafacere în acest sector.**
 4. Alte cerințe specifice care impun avertismente grafice de sănătate pentru toate categoriile de produse, precum țigările electronice, norme contradictorii care prezintă risc de avertismente grafice de sănătate pentru produsele din tutun încălzit, alte restricții comerciale nefondate și/sau conflictuale.

În concluzie, propunerile detaliate sunt anexate acestei scrisori, inclusiv argumentarea legală, vizând:

1. **Termenul realist de implementare a sistemului de localizare și urmărire** este de cel puțin **18-24 luni** de la lansarea specificațiilor T&T și de cel puțin 6 luni după ce emitentul de identitate confirmă disponibilitatea de a opera, precum și o abordare etapizată în funcție de tipul de produs (în primul rând țigărele) și de procese treptate (termene de reglementare specifice pentru comandarea și aplicarea codului, import, aplicare curată la raft). Înainte de aplicarea completă, ar trebui să existe o perioadă pilot de 1 an pentru a testa și valida sistemul T&T;
2. **Multe din prevederile propuse sunt excesive, restrictive și depășesc în mod clar Convenția-cadru pentru controlul tutunului, Directiva 2014/40/UE și alte reglementări ale UE privind controlul tutunului**, întrucât nici Directiva 2014/40/UE, nici reglementările statelor membre ale UE nu conțin astfel de prevederi. Mai mult, redacția propusă a anumitor modificări nu este avută în vedere pentru a reglementa categorii, ci mai degrabă a interzice categorii întregi de produse și afaceri;
3. **Solicităm respectuos asigurarea alinierii complete a cerințelor privind emisiile și ingredientele pentru diferite categorii de produse la dovezile științifice existente**, datele științifice și la practica UE, în conformitate cu Directiva 2014/40/UE și practica internațională.
4. **Aspect practic, în contextul economic al desfășurării afacerii.** În prezent, industria deja este afectată de circumstanțele economice regionale, fiind sub presiunea costurilor antreprenoriale (inclusiv inflația acută, războiul din Ucraina, necesitatea identificării noilor surse de producere în 2022, etc). În lumina presiunilor adiționale (inclusiv aduse de prohibițiile proiectului), se reduce considerabil

predictibilitatea businessului care afectează direct perspectiva investițională sau chiar continuarea afacerii în Moldova. Un exemplu concret poate servi legislația inechitabilă, care pe parcursul anilor 2014-2021 a menținut „în mod preferențial” acciza neschimbată la țigări de foi / cigarillos care a determinat creșterea intensă a proporției acestor produse în prima jumătate a anilor 2021 și 2022, rezultând în pierderi la buget de 50 mln euro (din acciză și TVA neîncasate) influențate și de contextul regional – conflictul armat din Ucraina. Aceasta denotă faptul, că modificările (de altfel necesare și iminente) trebuie implementate calculat întru diminuarea dezechilibrului și șocului asupra bugetului și businessului.

Având în vedere cele relevate supra și luând în considerare situația excepțională în care ne aflăm, solicităm respectuos implicarea domniilor Dumneavoastră pentru soluționarea celor expuse în prezenta scrisoare, inclusiv prin stabilirea unei întrevederi pentru consultări punctuale de lucru. Rămânem la dispoziția Dumneavoastră și mizăm pe abordarea obiectivă în suportul agenților economici din Republica Moldova.

Anexă: 37 file.

Cu deosebit respect,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European



Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>